

ATMOTERM® S.A.

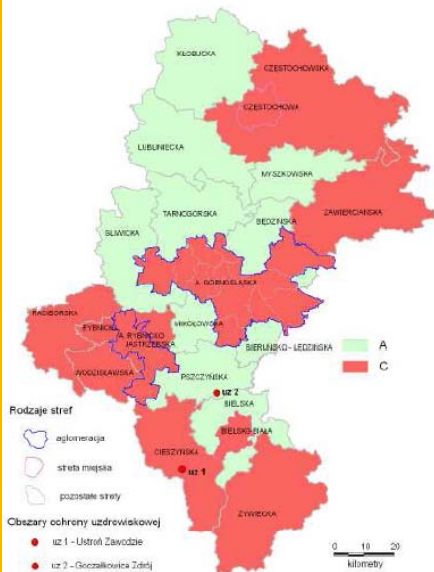
Inteligentne rozwiązania aby chronić środowisko

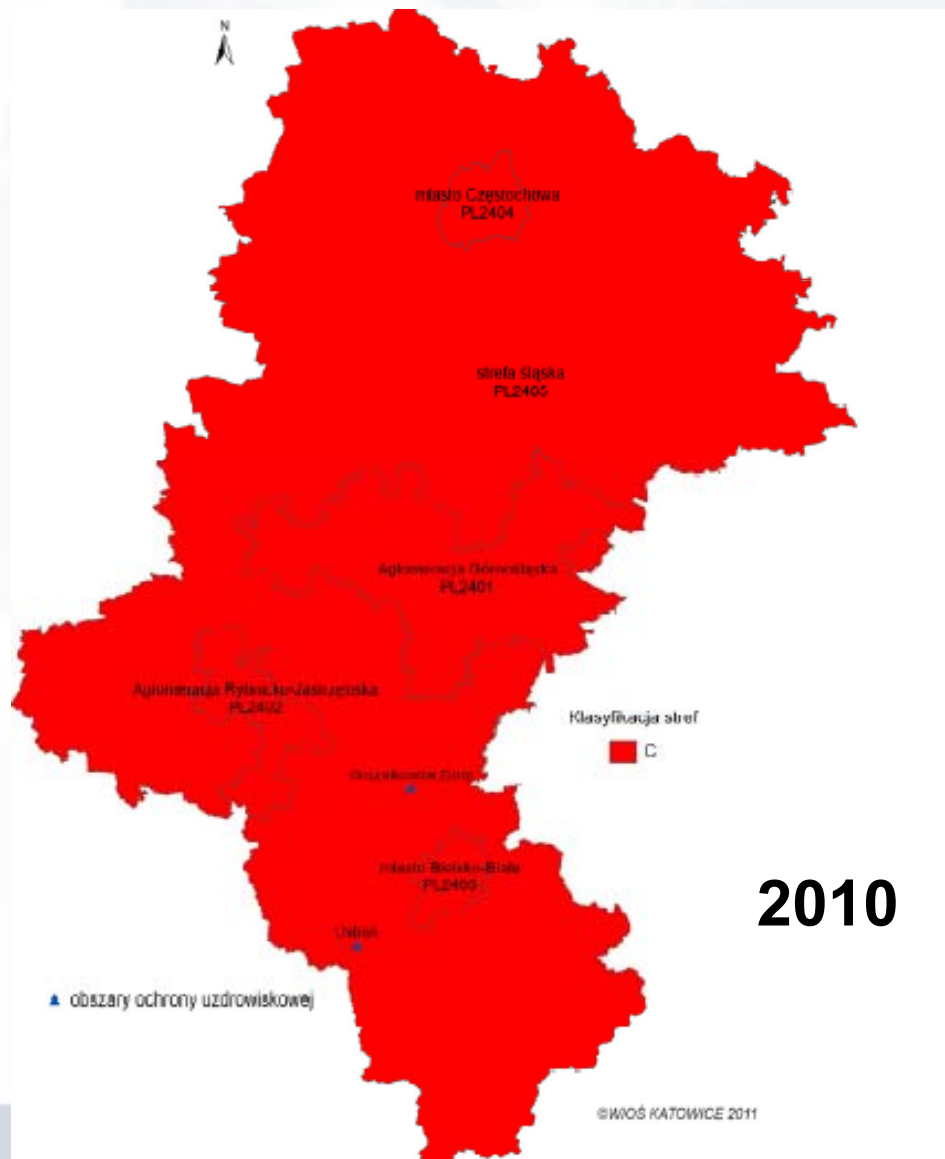
Projekt
Programu ochrony powietrza
dla
stref województwa śląskiego
strefa gliwicko – mikołowska i częstochowsko - lubliniecka

Problem na Śląsku!

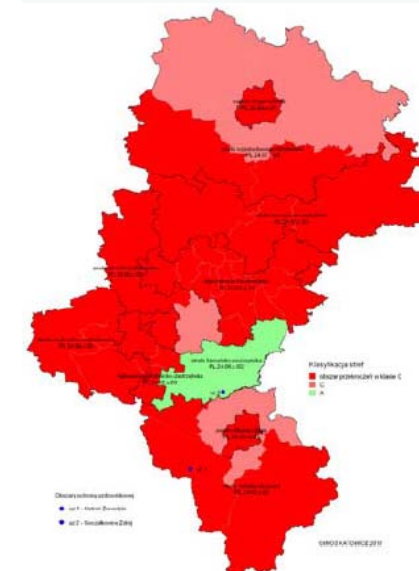
Inteligentne rozwiązania aby chronić środowisko

2006

2010

2009

- I. Program ochrony powietrza w województwie śląskim uchwalony przez Wojewodę Śląskiego w 2004 r.

3 strefy – pył zawieszony PM10

- II. Program ochrony środowiska dla stref województwa śląskiego w których stwierdzone zostały ponadnormatywne poziomy stężenie substancji w powietrzu uchwalony uchwałą Nr III/52/15/2010 Sejmiku Województwa Śląskiego

7 stref – pył zawieszony PM10

10 stref – benzo(a)piren

Na podstawie ósmej oceny poziomu substancji w powietrzu, w **Województwie Śląskim**, przeprowadzonej za rok 2009 przez WIOŚ, stwierdzono na stacjach pomiarowych przekroczenia dopuszczalnych poziomów stężeń zanieczyszczeń:

pył
PM10

9 stref

B(a)P

10 stref

Kwalifikuje to dodatkowe dwie strefy do wykonania

Programu ochrony powietrza :
Gliwicko-mikołowską i częstochowsko-lubliniecką

Wg oceny jakości powietrza za 2010 r. – nowy podział stref, nowe zanieczyszczenia:

pył
PM10

5 stref

B(a)P

5 stref

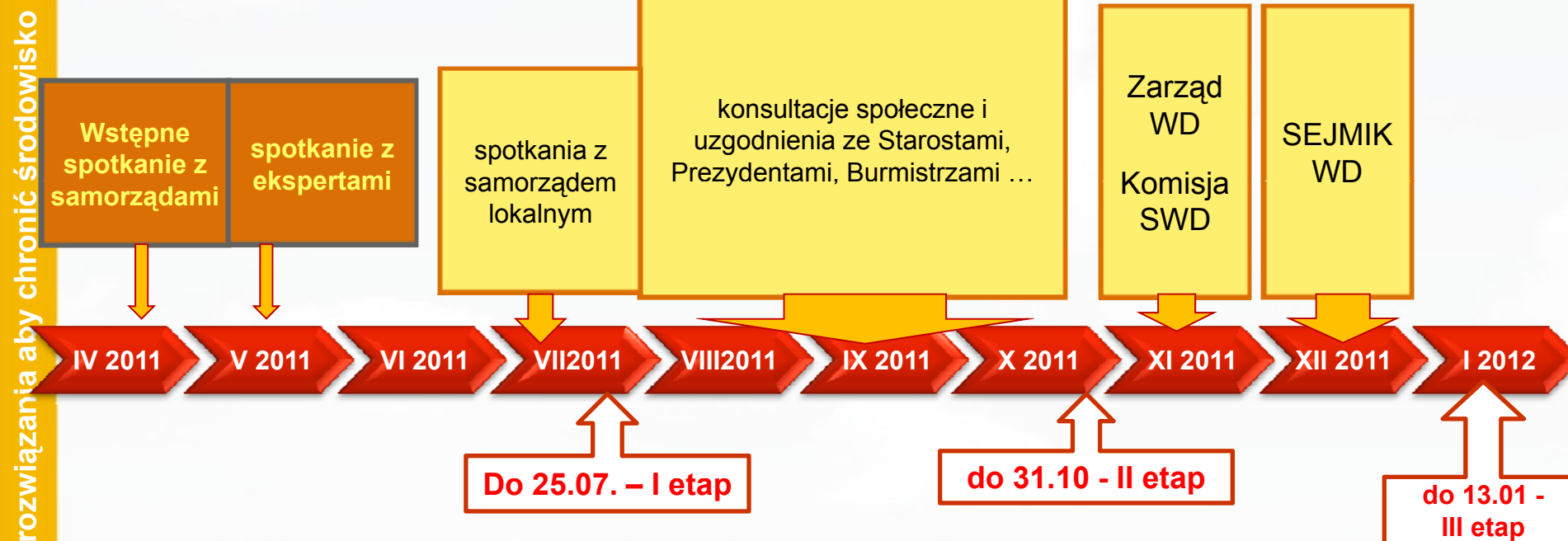
Pył
PM2,5

5 stref

SO₂

Strefa
śląska

organizacja projektu – kamienie milowe

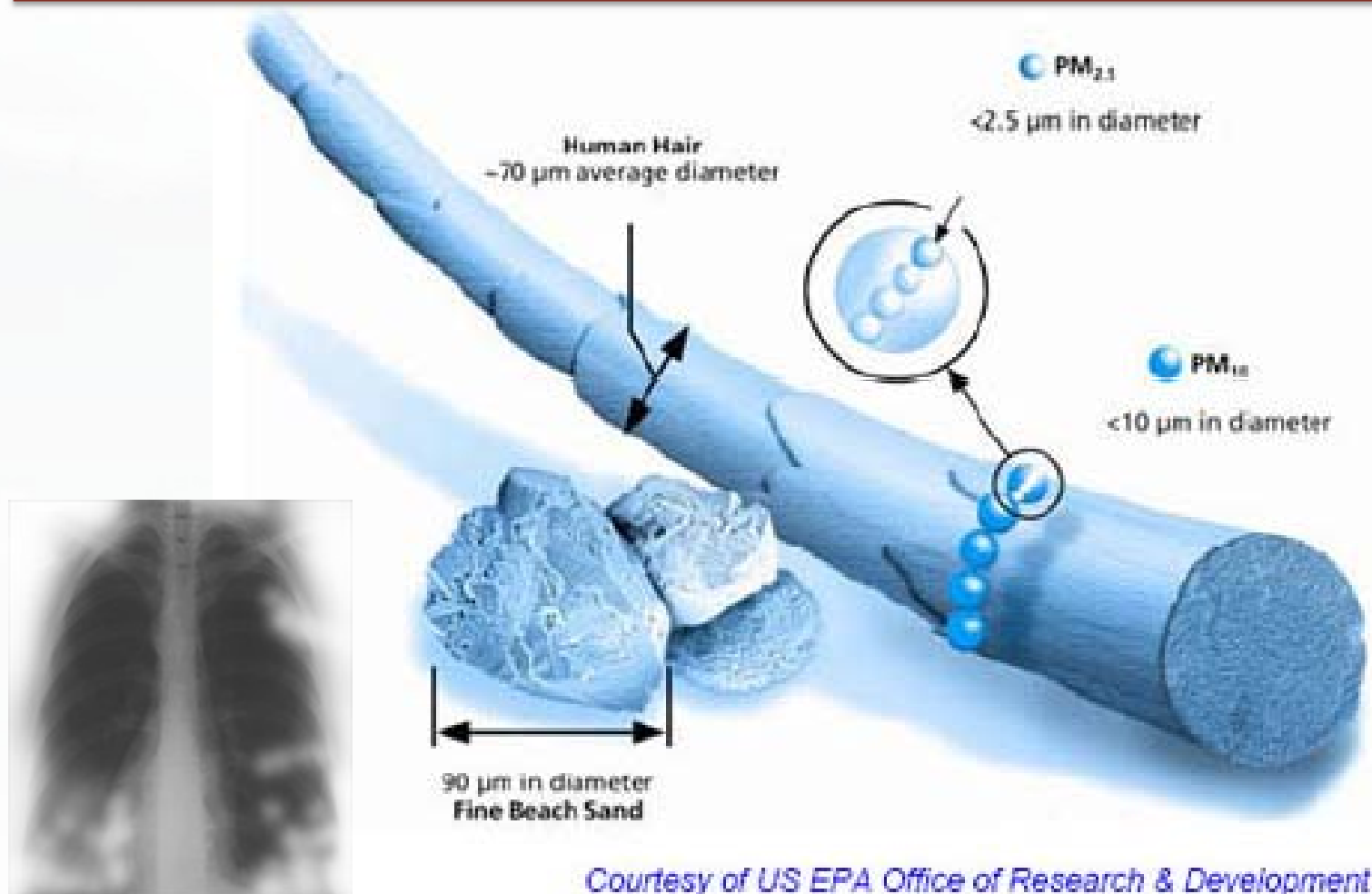
Dyrektywa CAFE wyznacza termin osiągnięcia zgodności z normami jakości powietrza – czerwiec 2011 r.

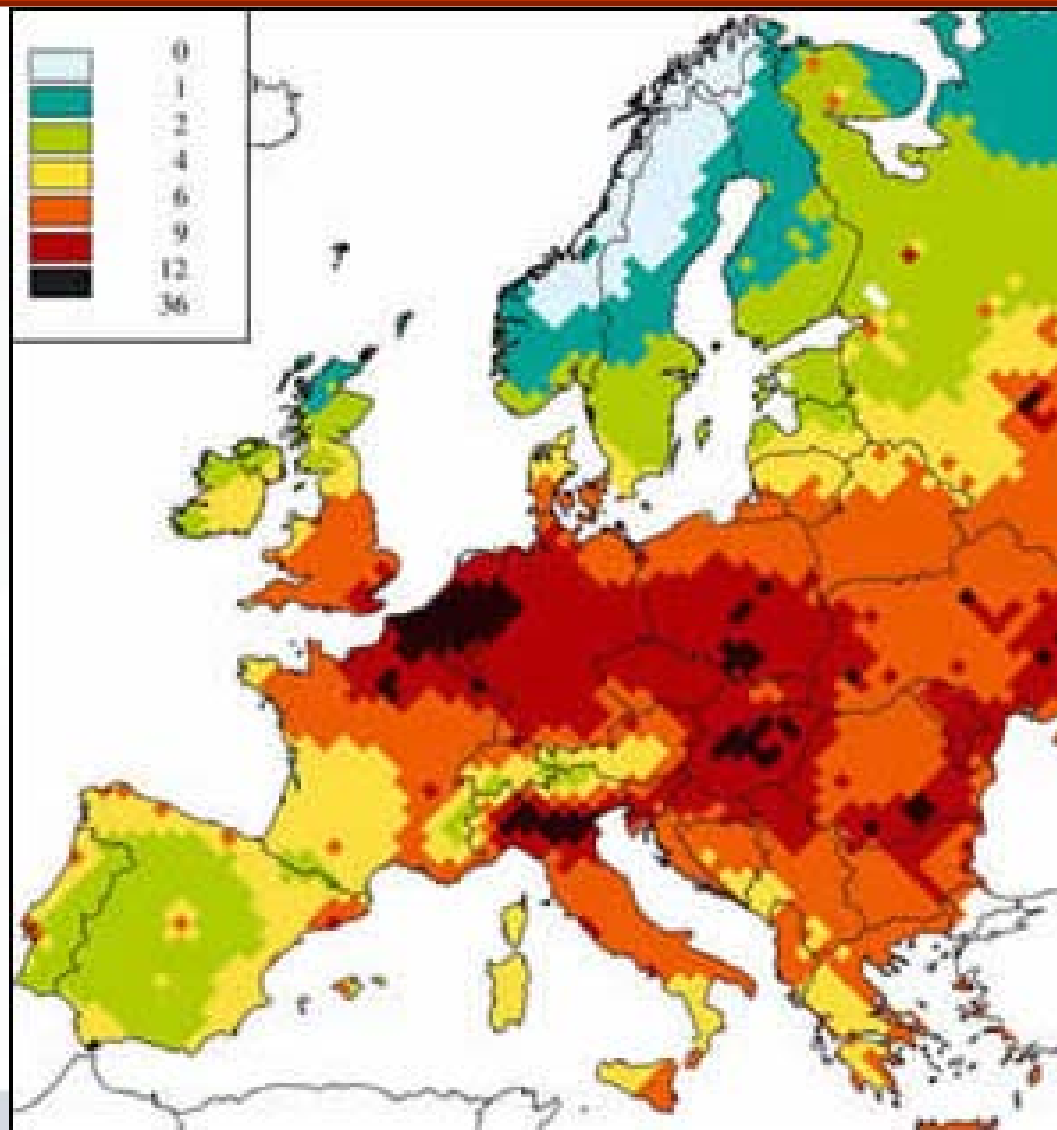
Pył oddziałuje szkodliwie na zdrowie ludzkie.

Inteligentne rozwiązania aby chronić środowisko

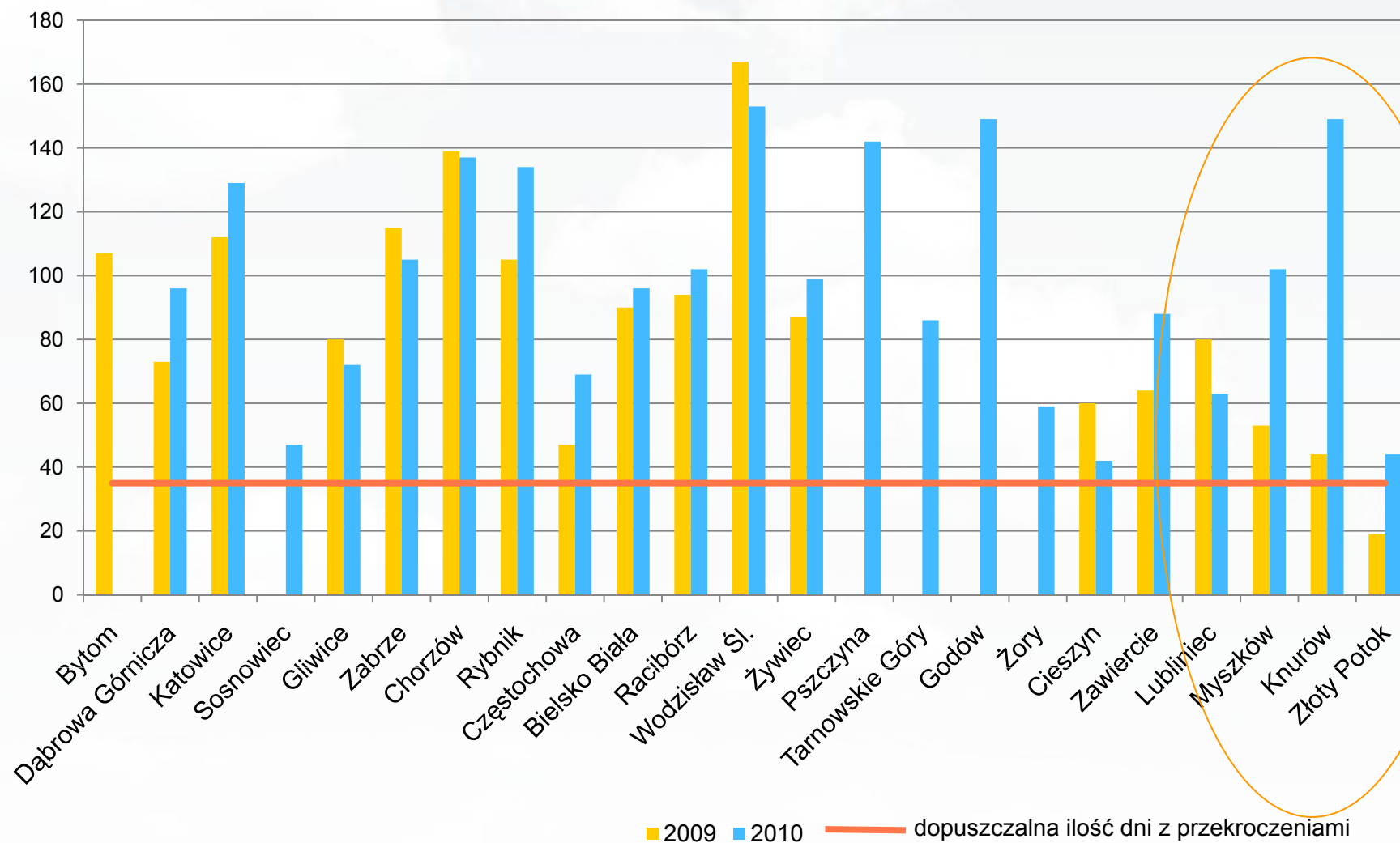
Spadek średniej długości życia z powodu pyłu PM_{2,5}

Inteligentne rozwiązania aby chronić środowisko

Liczba dni z przekroczeniami w poszczególnych strefach

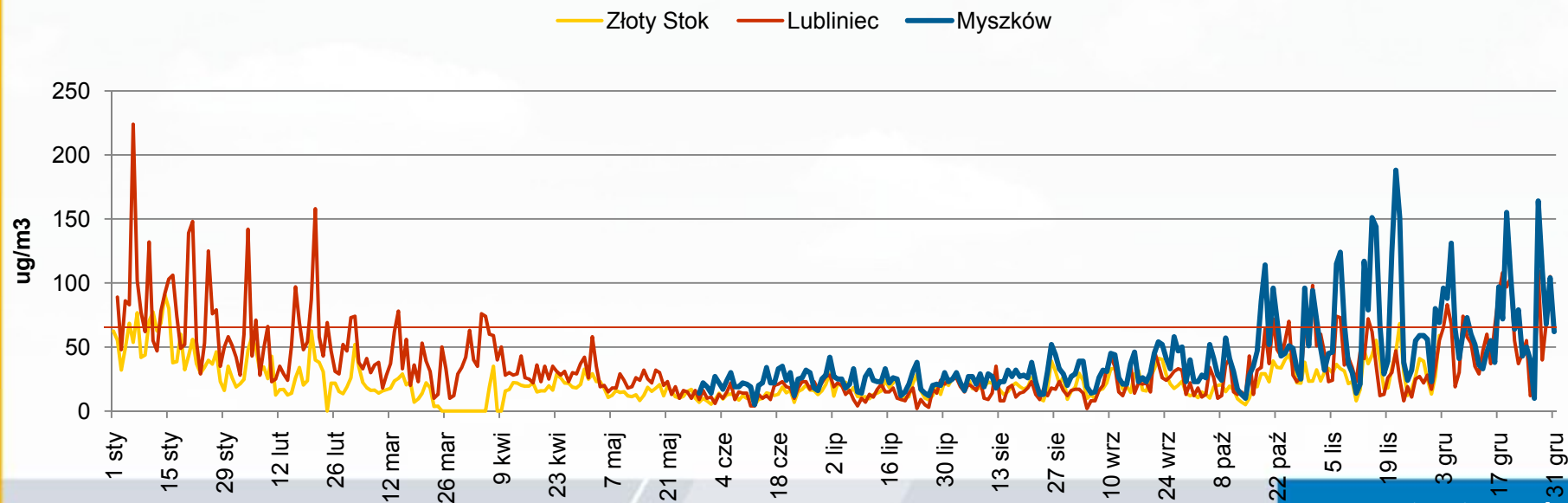
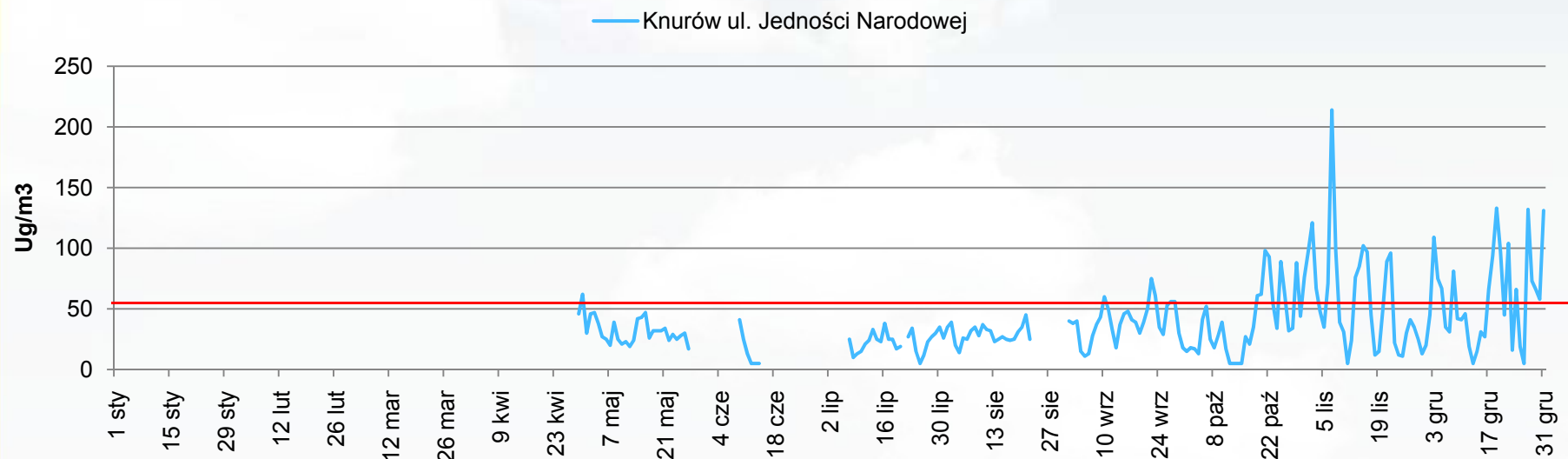

Programy ochrony powietrza dla Śląska

OBRAZOWANIE PROBLEMU – pomiary w 2009 r.

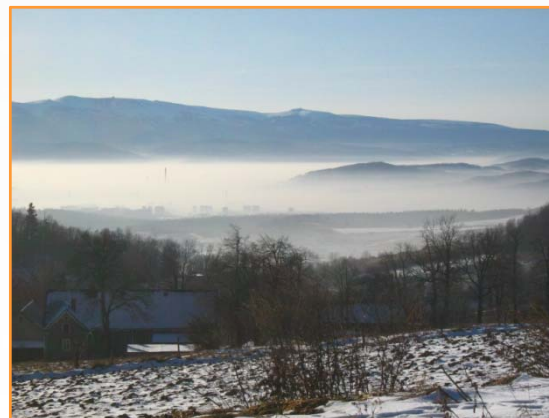

Inteligentne rozwiązania aby chronić środowisko

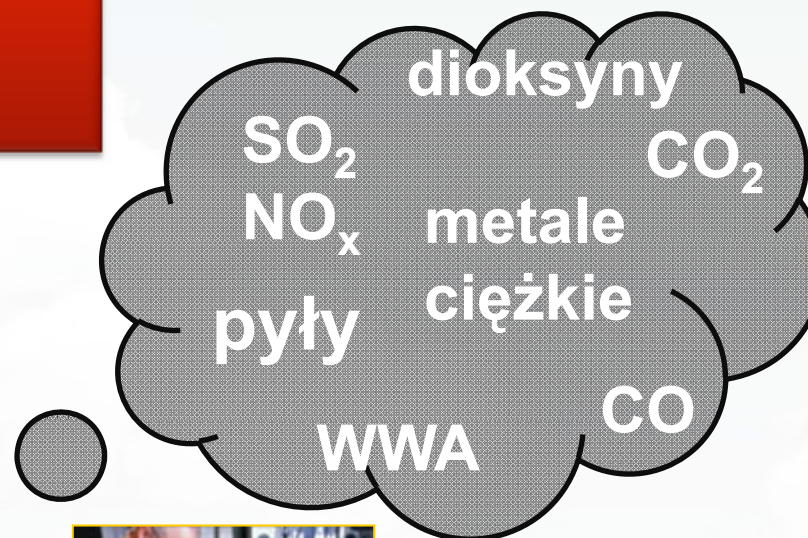
przyczyny przekroczeń stężeń dopuszczalnych i docelowych:

- emisja z indywidualnych systemów grzewczych tzw. „niska emisja”,
- transport samochodowy,
- emisja przemysłowa.
- specyficzne warunki klimatyczne,
- ukształtowanie terenu,

Główną przyczyną przekroczeń dopuszczalnych norm pyłu PM10 jest „niska emisja”

Inteligentne rozwiązania aby chronić środowisko

Drugim czynnikiem wpływającym na wielkość stężeń pyłu PM₁₀ jest emisja z transportu samochodowego.

Inteligentne rozwiązania aby chronić środowisko

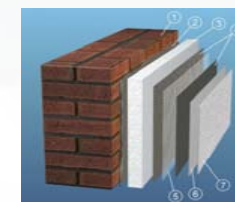

Działania naprawcze

systemowe

**ograniczenie emisji
powierzchniowej**

**ograniczenie emisji
liniowej**

**ograniczenie emisji
punktowej**

wspomagające

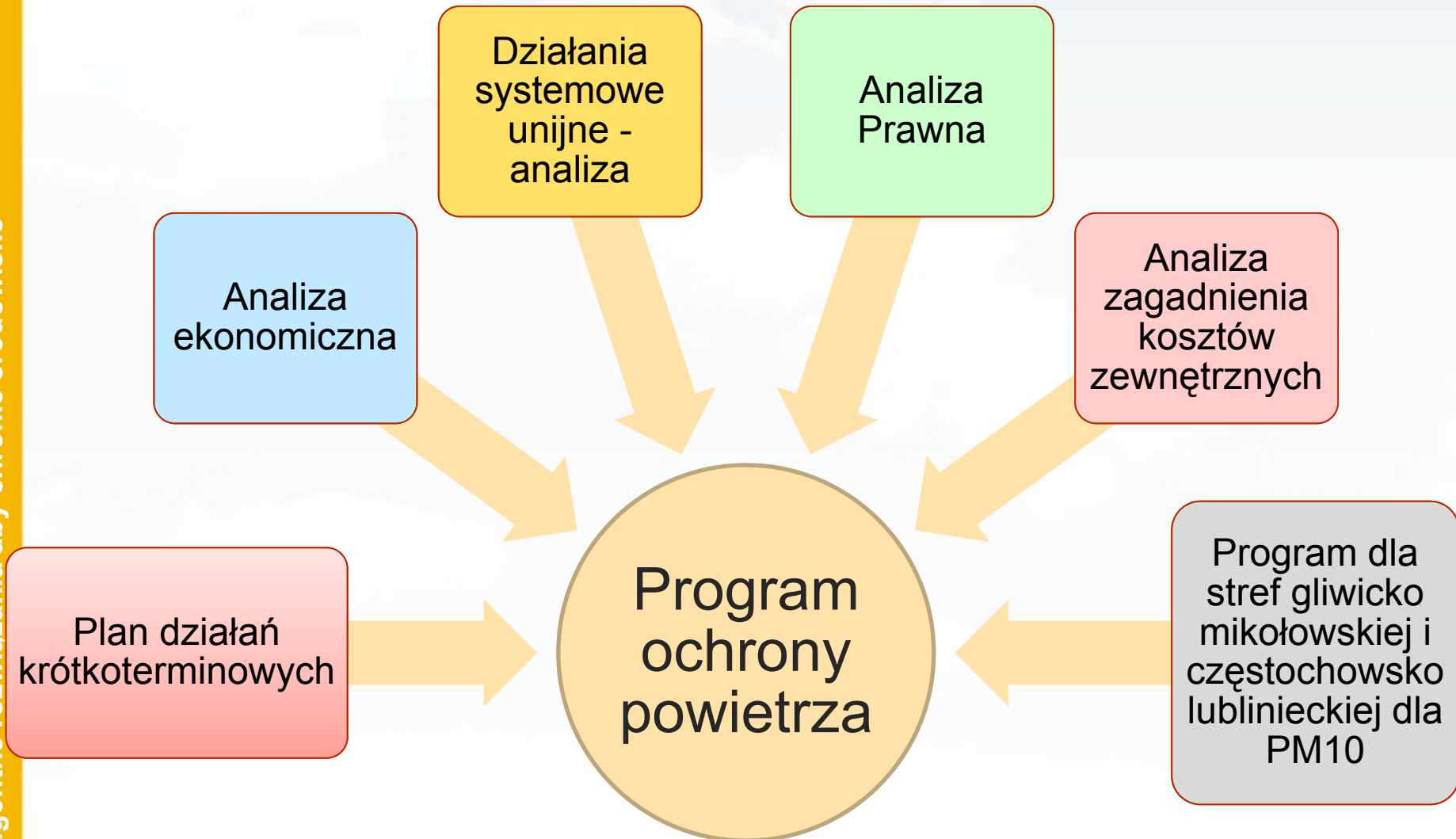

PROGRAM OCHRONY POWIETRZA dla stref województwa śląskiego

Inteligentne rozwiązania aby chronić środowisko

w ramach POP dla stref w zakresie PM10:

- Obrazowanie problemu – przekroczenia norm jakości powietrza,
- inwentaryzacja emisji zanieczyszczeń objętych programem,
- modelowanie rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń,
- **wskazanie źródeł odpowiedzialnych za przekroczenia,**
- określenie niezbędnej redukcji emisji,
- **propozycje działań naprawczych ich szacunkowe koszty i źródła finansowania.**

W ramach POP DODATKOWO:

- Sprawozdanie z realizacji Programu ochrony powietrza dla całego województwa
- Hasło promocyjne dla Programu
- Materiały informacyjne, promocyjne i edukacyjne
- Testy edukacyjne dla szkół
- Przeprowadzenie spotkań informacyjnych

Zadania wpisane w Programie dla Rządu RP i Sejmu RP

- **Opracowanie polityki energetycznej Państwa** uwzględniającej problemy ochrony powietrza – polityka cenowa.
- **Likwidacja barier prawnych uniemożliwiających skuteczne realizowanie POP,**
- **Uwzględnienie w polityce fiskalnej ulg** związanych z instalacją urządzeń powodujących wprowadzanie mniejszych ilości zanieczyszczeń do środowiska.

Zmiany prawne - propozycje

Zmiany odnośnie redukcji emisji przemysłowej:

- Większe możliwości wykorzystania pozwoleń do redukcji emisji
- Usprawnienie mechanizmów kompensacji
- Realizacja działań krótkoterminowych – wpływ na działanie źródeł emisji punktowej

Zmiany odnośnie redukcji emisji niskiej

- Zwiększenie możliwości kontrolnych mieszkańców
- Wprowadzenie możliwości realizacji uchwał ograniczających stosowanie paliw stałych
- Wykorzystanie planów zagospodarowania przestrzennego
- Kompensacja emisji powierzchniowej
- Finansowanie kosztów eksploatacyjnych
- Wpieranie rozwiązań ekologicznych u mieszkańców
- Wymagania odnośnie urządzeń grzewczych jak i paliw.

Zmiany odnośnie redukcji emisji komunikacyjnej

- Wprowadzenie możliwości tworzenia stref ograniczonej emisji komunikacyjnej
- Zmiany w zakresie komunikacji publicznej – łatwiejszy dostęp do komunikacji, zintegrowane systemy w terenie województwa.

Zmiany organizacyjne realizacji Programu

- Zmiany w zakresie nadawania uprawnień kontrolnych WIOŚ, Straży Miejskiej, Policji i innym organom kontrolnym
- Powiązań pomiędzy samorządami w zakresie realizacji zadań zleconych przez Marszałka przez gminy i powiaty
- Mechanizmów egzekwowania uchwał Marszałka
- Opiniowanie POP przez gminy

Zmiany podyktowane doświadczeniami krajów Unii

- W zakresie nowoczesnych rozwiązań nie wdrożonych dotychczas w Polsce
- W zakresie mechanizmów ograniczania emisji w strefach dla których są opracowane Programy ochrony powietrza.

Opracowanie zestawu działań określanych jako krótkoterminowe

Działania skierowane na ochronę grup wrażliwych ludności

Lista podmiotów korzystających ze środowiska zobowiązanych do ograniczania emisji pyłów i gazów z instalacji

Sposoby organizacji i ograniczania ruchu pojazdów

Obszary stref wraz z określeniem najczęstszych powodów występowania przekroczeń ze wskazaniem na rodzaje źródeł

Emisja powierzchniowa

Emisja liniowa

Emisja punktowa

Ogłaszanie i dostęp przez społeczeństwo do informacji

Sposób ogłaszania informacji o jakości powietrza

Sposób ogłaszania o podjęciu działań oraz sposób ich monitorowania

część I - prawo

- przepisy prawne w zakresie zarządzania jakością powietrza, w tym prawne mechanizmy kontroli
- aktualne prawodawstwo UE (dyrektywa CAFE);

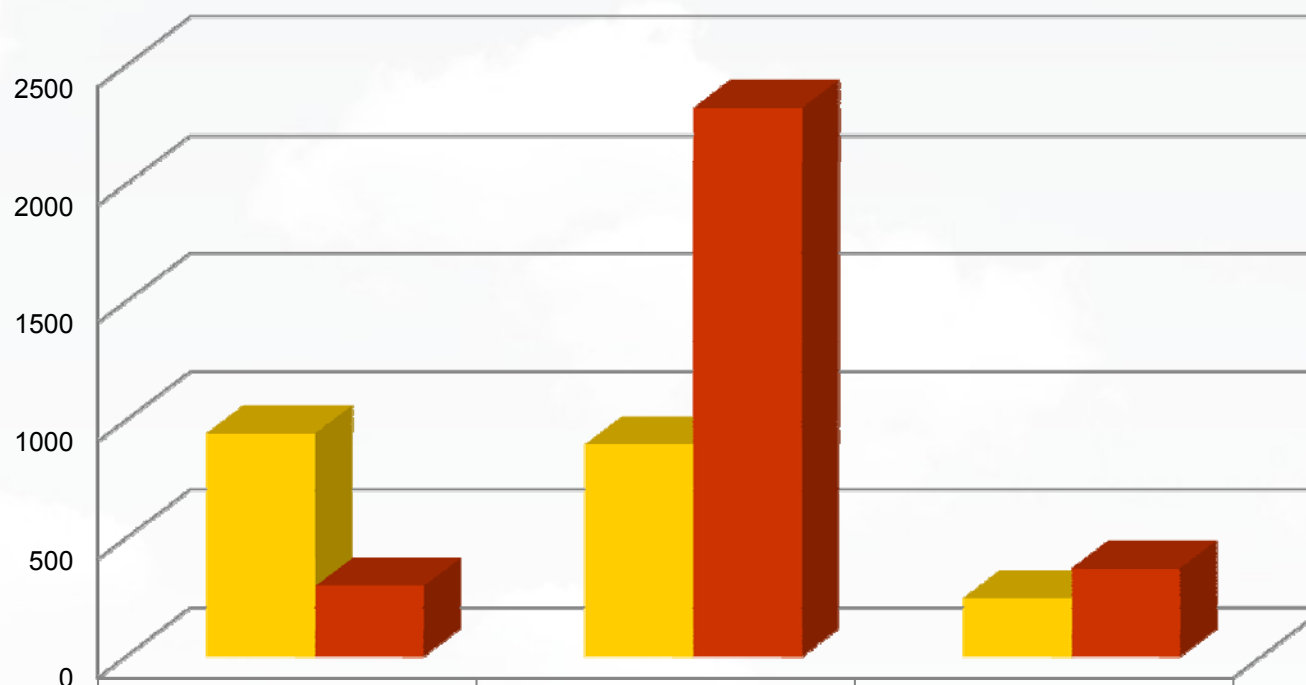
część II - finansowanie

- możliwe zewnętrzne źródła finansowania przygotowania i realizacji działań naprawczych,
- aktualne zasady przyznawania dofinansowania,
- wskazówki do przygotowania wniosków;

część III - sprawozdania

- wskazówki co do jednolitego sposobu przygotowania sprawozdań umożliwiającego ich wykorzystanie do monitorowania realizacji POP

Wielkość emisji pyłu zawieszonego PM10 ze źródeł z terenu stref gliwicko mikołowskiej i częstochowsko lublinieckiej w roku bazowym 2009

■ gliwicko mikołowska	944,21	897,31	246,36
■ częstochowsko lubliniecka	297,77	2 322,80	371,35

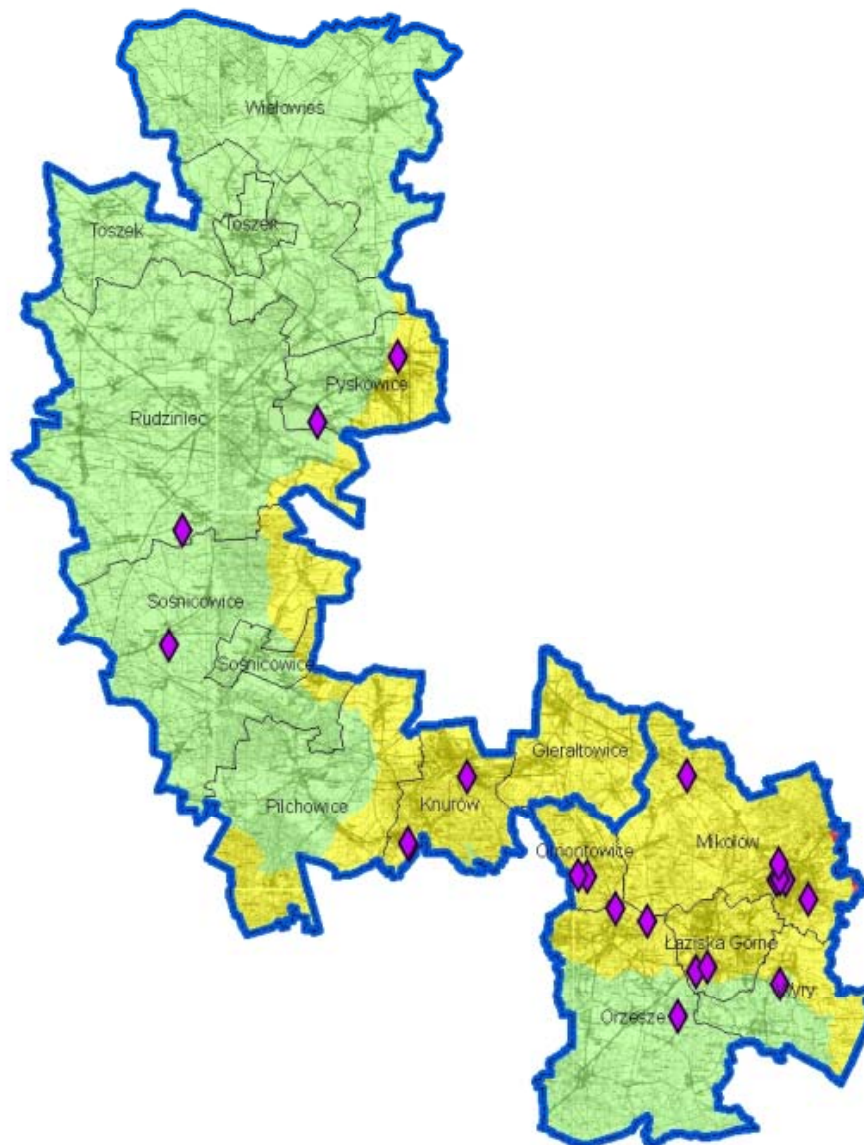
Program ochrony powietrza dla Śląska

Wyniki modelowania

Strefa gliwicko-mikolowska - rozkład stężeń średniorocznych pyłu zaw. PM10 – rok bazowy 2009

Inteligentne rozwiązania aby chronić środowisko

Legenda

$\mu\text{g}/\text{m}^3$

- 18,3 - 25
- 25 - 40
- 40 - 50
- 50 - 60
- 60 - 70
- 70 - 86,3

instalacje

granice powiatów

granice gmin

Skala 1:50 000

Opracował ATMOTERM S.A.

Mapy wykonane na podkładach map topograficznych w uł. 1992, w skali 1:50 000, przekazanych przez Wydział Geodezji, Kartografii i Gospodarki Nieruchomościami Urzędu marszałkowskiego Województwa Śląskiego

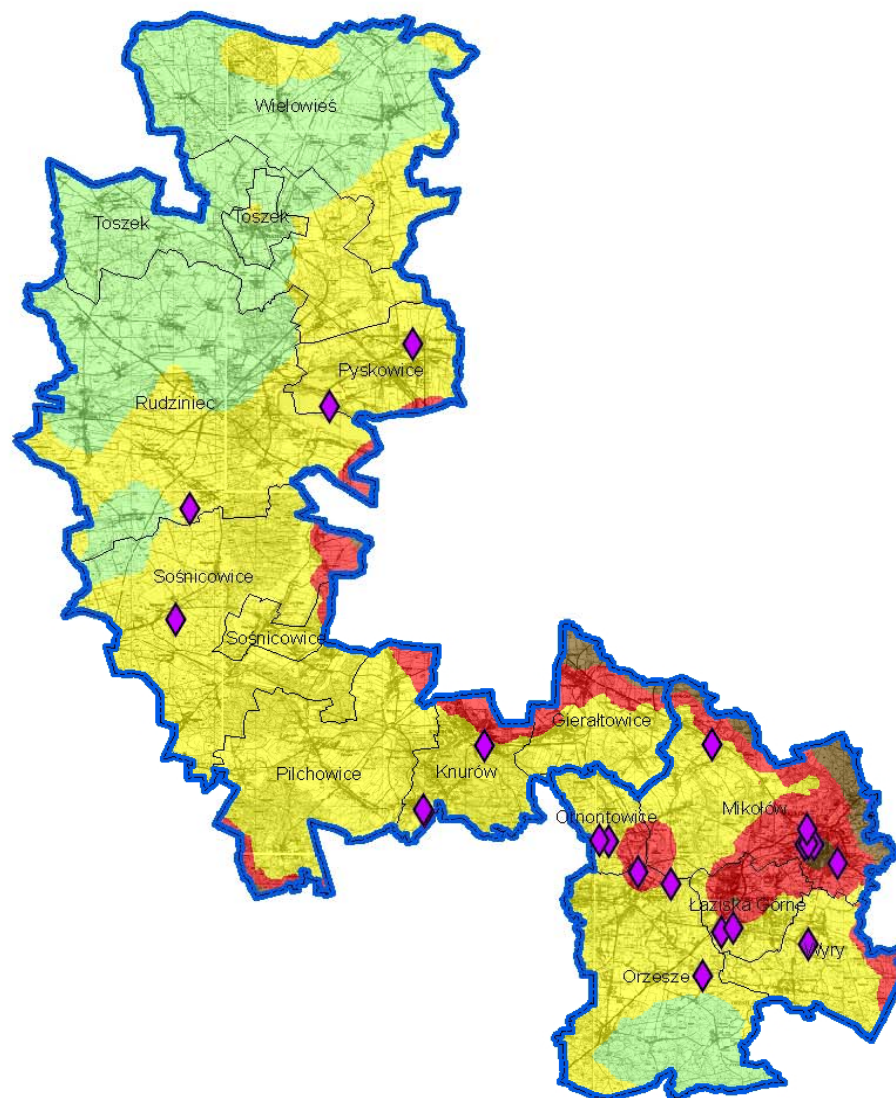
Program ochrony powietrza dla Śląska

Wyniki modelowania

Inteligentne rozwiązania aby chronić środowisko

Strefa gliwicko-mikołowska - percentyl ze steżeń 24-godz. pyłu zaw. PM10 - rok bazowy 2009

Legenda

$\mu\text{g}/\text{m}^3$

30,9 - 40

40 - 50

50 - 60

60 - 80

80 - 100

100 - 169,7

instalacje

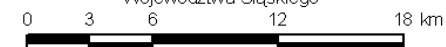
granice powiatów

granice gmin

Skala 1:50 000

Opracował ATMOTERM S.A.

Mapy wykonane na podkładach map topograficznych
w uł. 1992, w skali 1:50 000, przekazanych przez
Wydział Geodezji, Kartografii i Gospodarki
Nieruchomościami Urzędu marszałkowskiego
Województwa Śląskiego

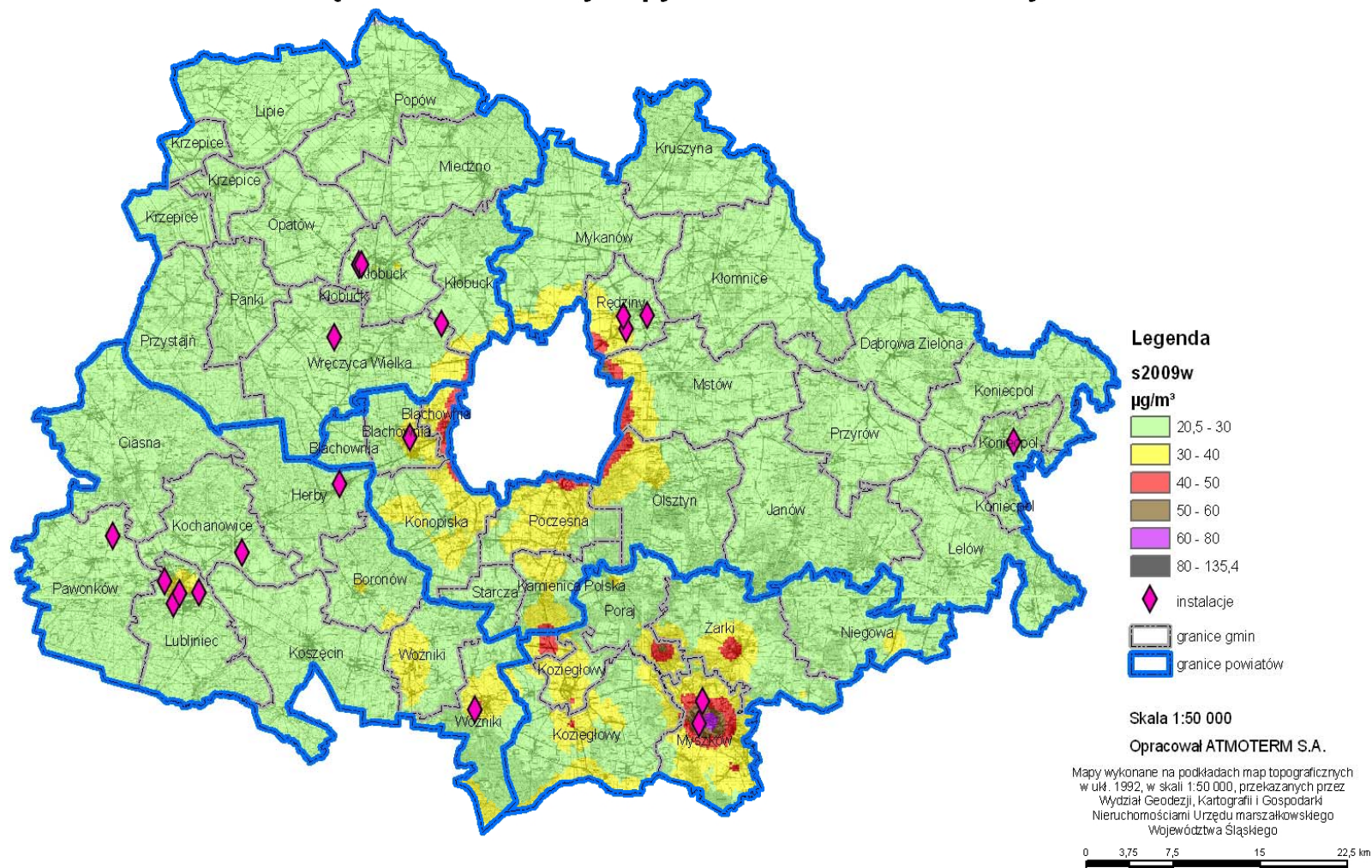

Program ochrony powietrza dla Śląska

Wyniki modelowania

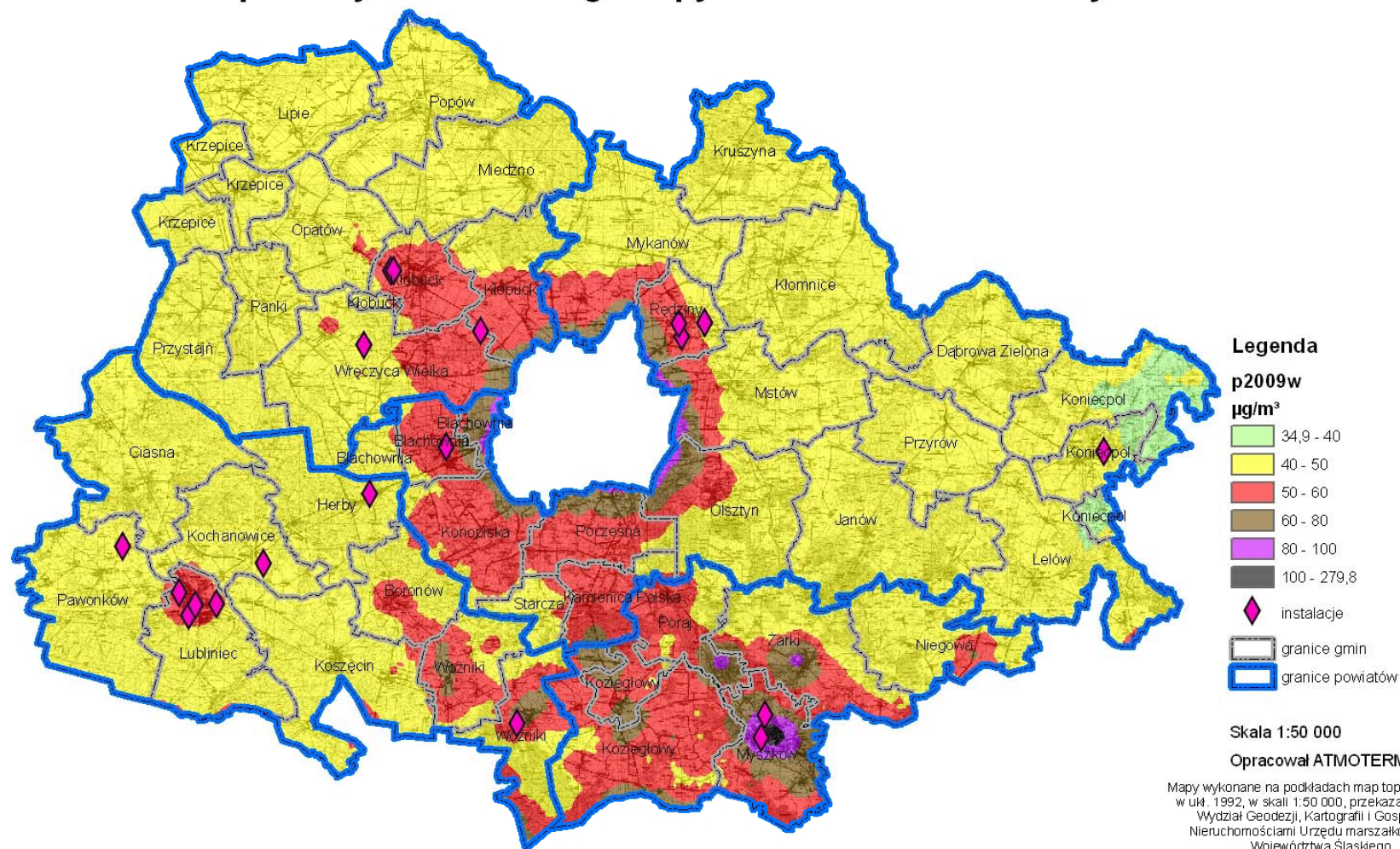

Strefa częstochowsko-lubliniecka - rozkład stężeń średniorocznych pyłu zaw. PM10 – rok bazowy 2009

Strefa częstochowsko-lubliniecka - percentyl ze steżeń 24-godz. pyłu zaw. PM10 - rok bazowy 2009

0 3,75 7,5 15 22,5 km

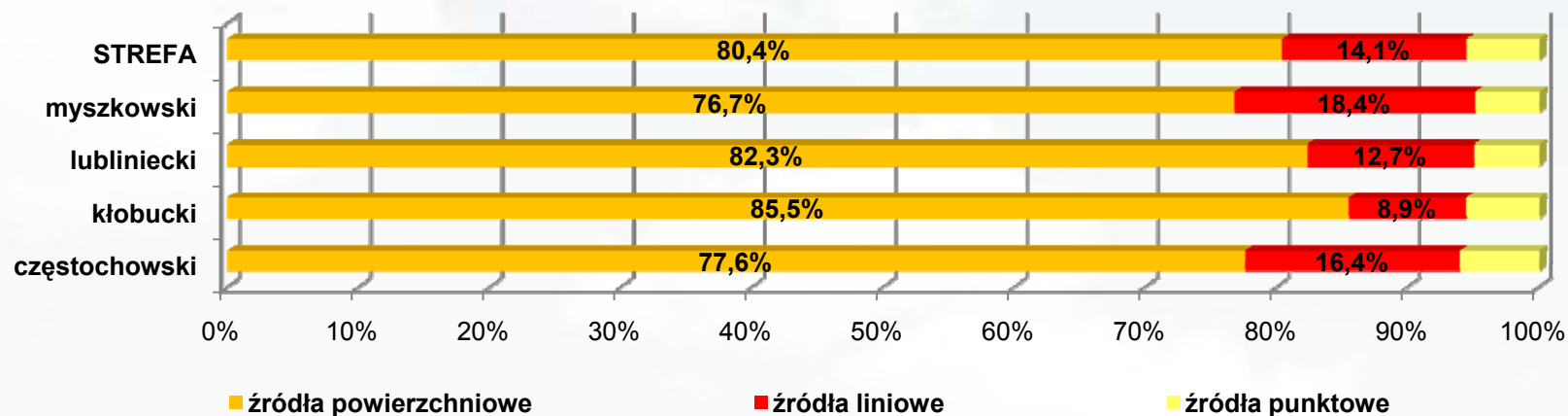
Program ochrony powietrza dla Śląska

Analiza udziałów w zanieczyszczeniu powietrza

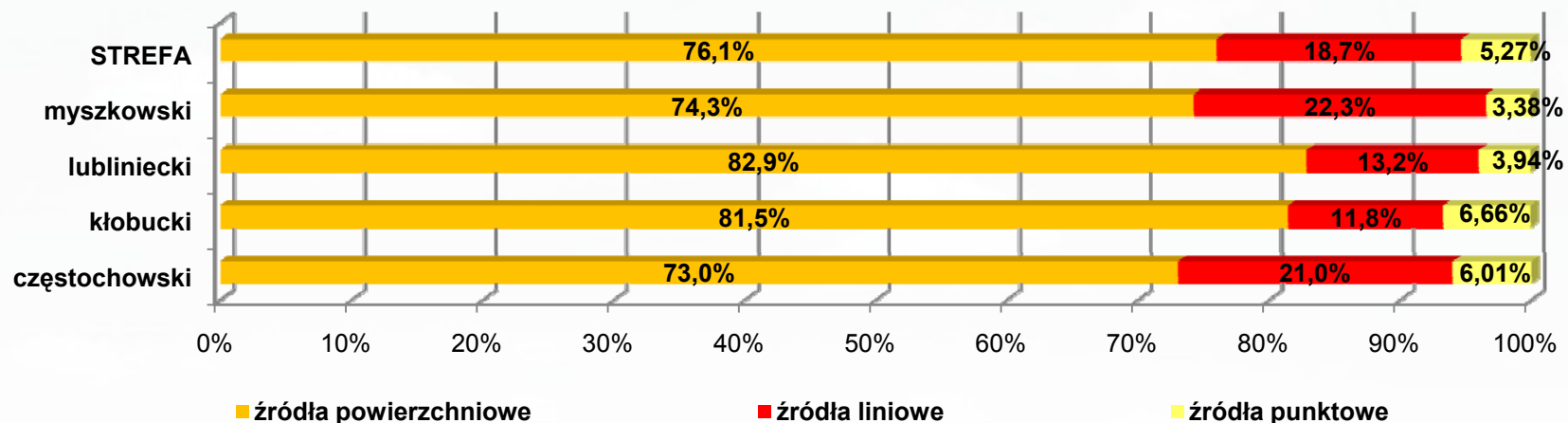

Inteligentne rozwiązania aby chronić środowisko

Średni udział na terenie powiatu lub strefy

Udział w obszarze przekroczeń stężeń 24-godzinnych pyłu PM10

Średnie udziały poszczególnych źródeł emisji w stężeniach pyłu PM10 w strefie częstochowsko lublinieckiej

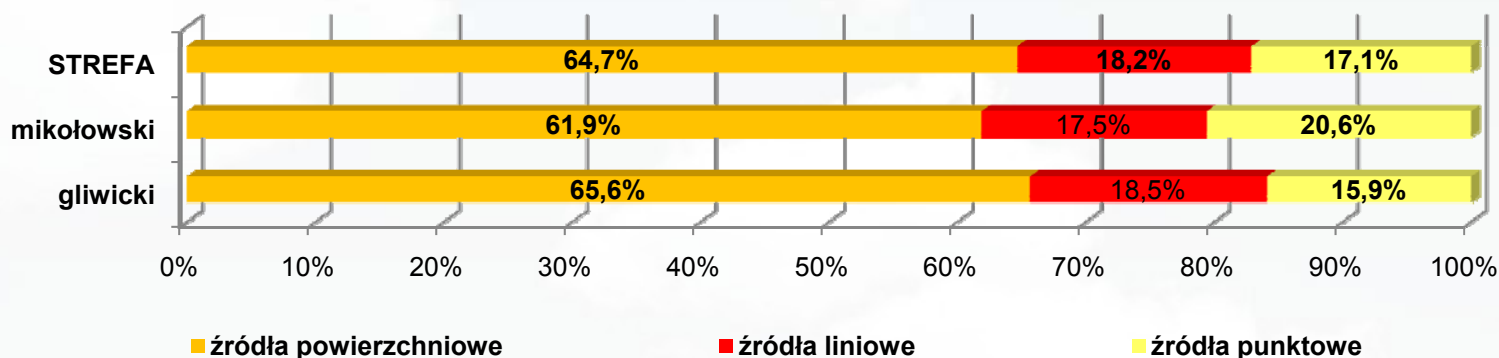
Program ochrony powietrza dla Śląska

Analiza udziałów w zanieczyszczeniu powietrza

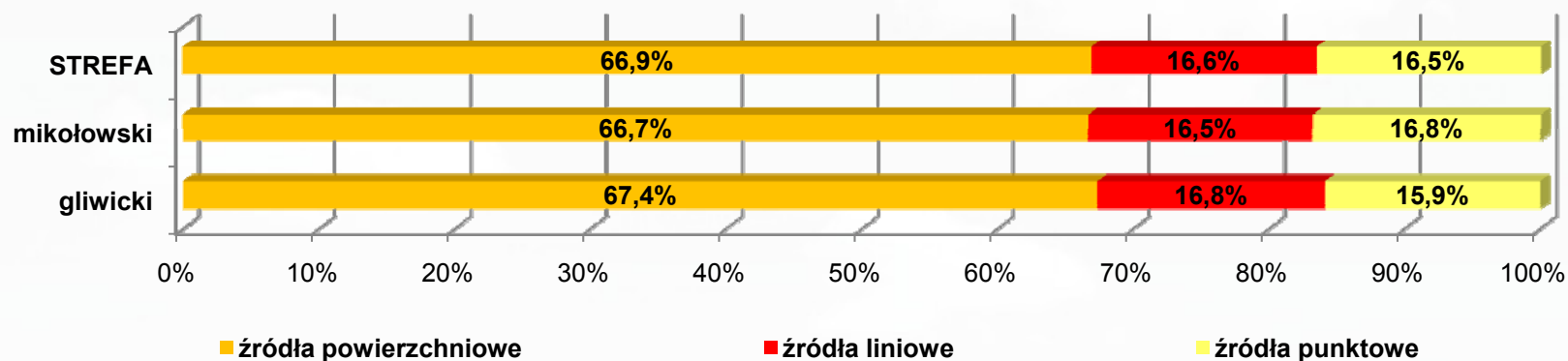

Inteligentne rozwiązania aby chronić środowisko

Średni udział na terenie powiatu lub strefy

Udział w obszarze przekroczeń stężeń 24-godz. pyłu PM10

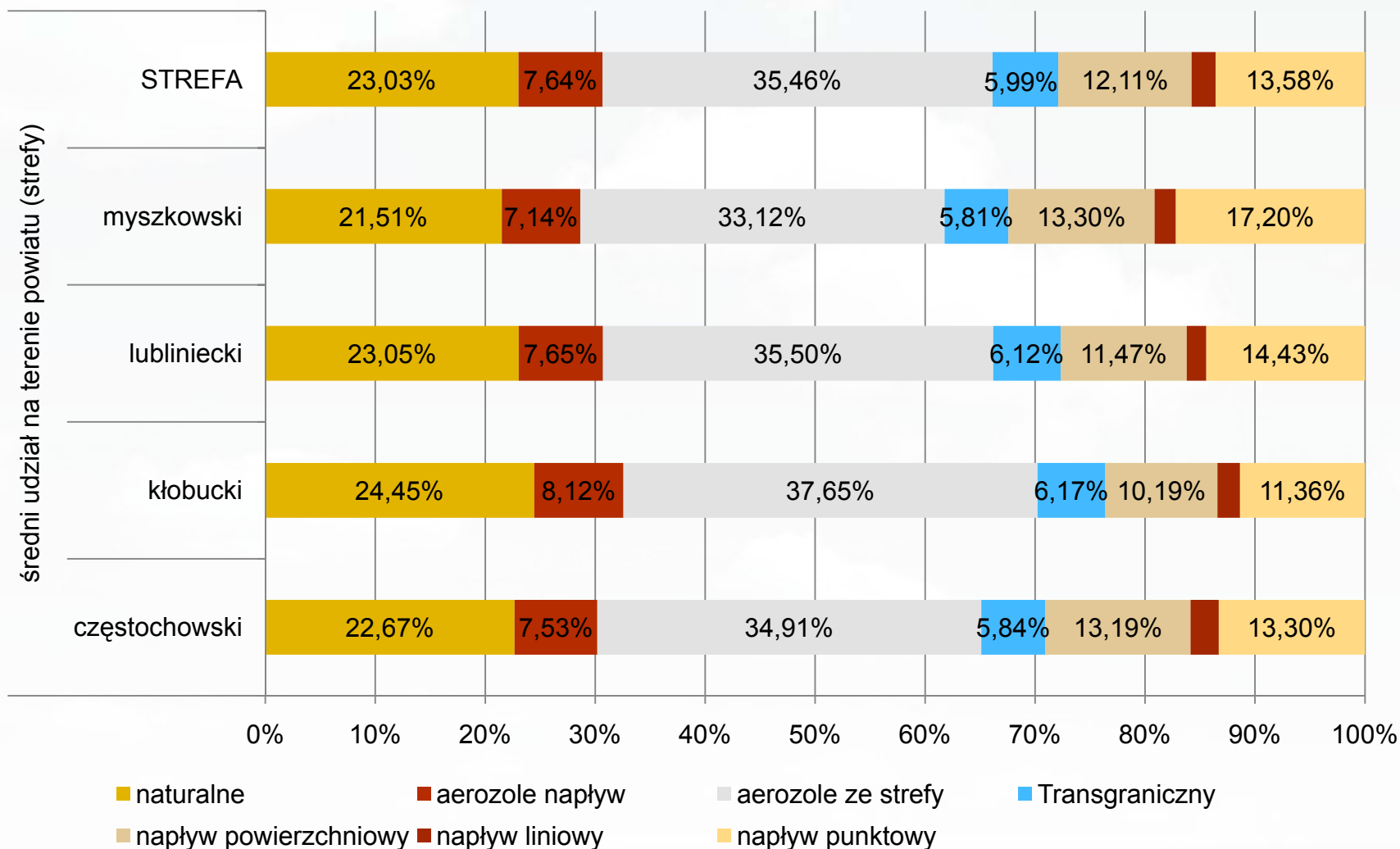
Średnie udziały poszczególnych źródeł emisji w stężeniach pyłu PM10 w strefie gliwicko mikołowskiej

Program ochrony powietrza dla Śląska

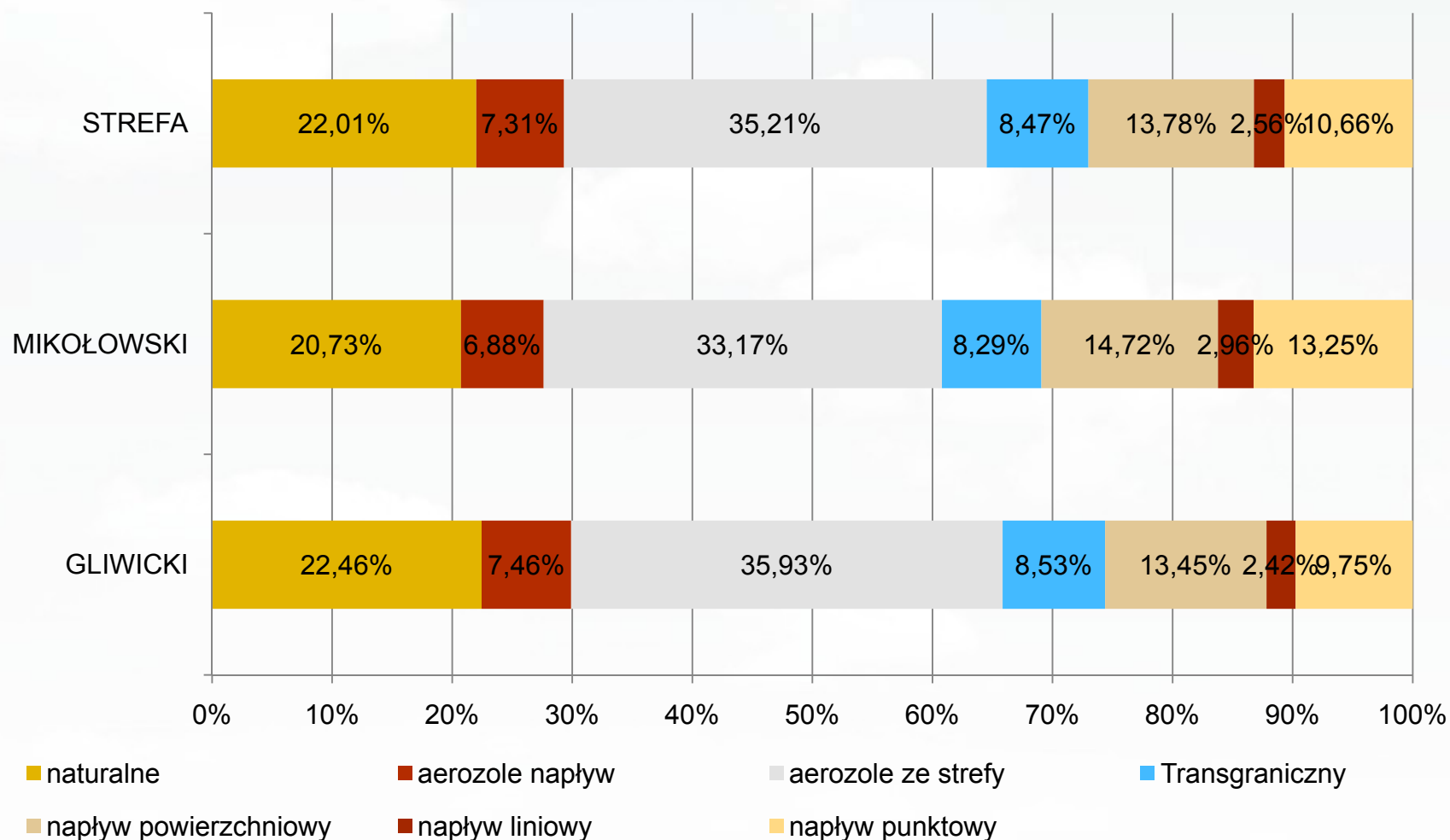
Analiza udziałów w zanieczyszczeniu powietrza

Średnie udziały składników tła całkowitego na terenie strefy częstochowsko lublinieckiej

Średnie udziały składników tła całkowitego na terenie strefy gliwicko mikołowskiej

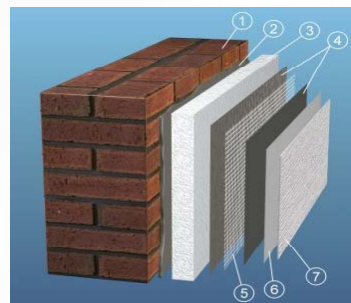

Ograniczenie „niskiej emisji”:

1. Centralizacja systemów grzewczych – głównie w miastach

2. Modernizacja sieci ciepłowniczych

3. Termomodernizacja – zmniejszenie zapotrzebowania na ciepło

Ograniczenie „niskiej emisji”:

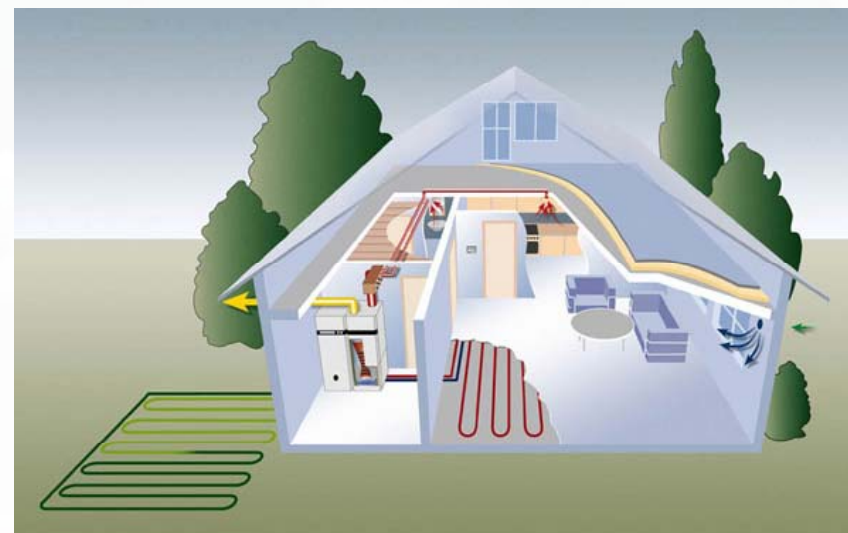
Inteligentne rozwiązania aby chronić środowisko

4. Wymiana starych kotłów na nowe niskoemisyjne lub zmiana nośnika ciepła

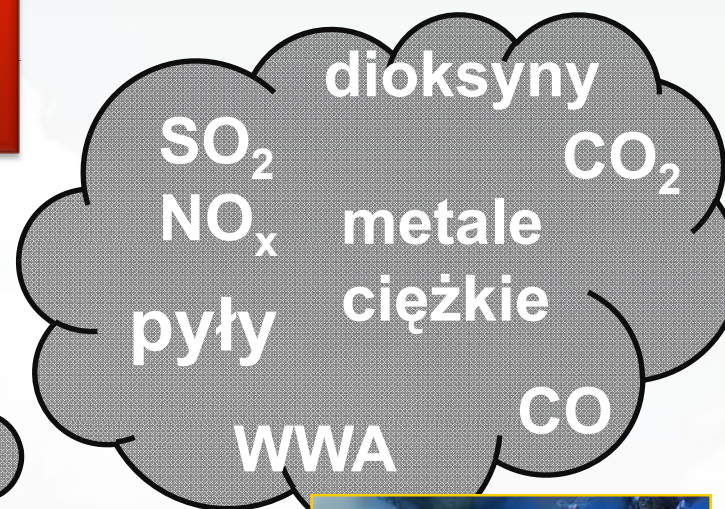

5. Odnawialne źródła energii

eliminacja patologii

Inteligentne rozwiązania aby chronić środowisko

Inteligentne rozwiązania aby chronić środowisko

1. Wyprowadzenie ruchu tranzytowego poza teren zabudowany miast – budowa obwodnic

od 2014

Ograniczenie emisji z transportu:

3. poprawa stanu technicznego dróg

4. likwidacja nieutwardzonych poboczy

Propozycje działań naprawczych

w zakresie transportu drogowego:

5. Budowa ścieżek rowerowych

6. Wymiana taboru MPK

7. Czyszczenie ulic metodą moką

2. Jaki efekt ekologiczny możemy osiągnąć ?

Efekt ekologiczny w zakresie redukcji emisji powierzchniowej – pyłu PM₁₀

3. Termomodernizacja

9,5 kg

1 Mg

105 mieszkań

4. Wykorzystanie alternatywnych źródeł energii

1,8 kg

1 Mg

556 kolektorów

2. Jaki efekt ekologiczny możemy osiągnąć ?

Efekt ekologiczny w zakresie redukcji emisji liniowej – pyłu PM10

1. Ograniczenie emisji wtórnej pyłu PM10 z dróg

Mokre czyszczenie

170 kg

21 kg

1 Mg

(dla natężenia 12 000 poj./dobę)

6 km dróg / czyszczenie raz na tydzień

(dla natężenia 5 300 poj./dobę)

47 km dróg / czyszczenie raz na miesiąc

Utwardzenie drogi (112 poj./dobę)

137 kg

1 Mg

7 km utwardzonych dróg

2. Budowa ścieżek rowerowych

10,8 kg

1 Mg

92,5 km ścieżek rowerowych

2. Jaki efekt ekologiczny możemy osiągnąć ?

Efekt ekologiczny w zakresie redukcji emisji liniowej – pyłu PM10

3. Modernizacja dróg i przebudowa układu drogowego (obwodnica)

-20 % emisji

4. Wymiana taboru autobusowego

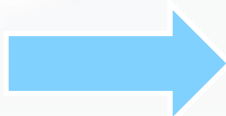
wg skali inwestycji

2. Jaki efekt ekologiczny możemy osiągnąć ?

Efekt ekologiczny w zakresie redukcji emisji punktowej – pyłu PM₁₀

1. Modernizacja sieci ciepłowniczych

2. Zmiany w technologii

0,5 kg na 1 GJ wyprodukowanej energii cieplnej

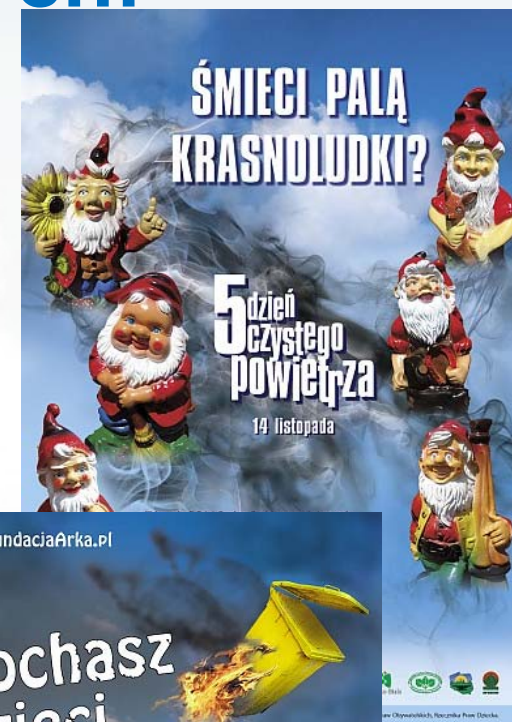

Propozycje działań naprawczych:

Działania edukacyjne:

- kampanie informacyjne przed sezonem grzewczym,
- uświadamianie zagrożenia dla zdrowia na skutek wysokich stężeń pyłu PM10 oraz benzo(a)pirenu,
- akcje uświadamiające szkodliwość spalania odpadów w kotłach grzewczych,
- **NIE!** dla przyzwolenia społecznego na spalanie odpadów w kotłach grzewczych

Rachunek zysków i strat

**koszty
działań
naprawczych**

1 Mg PM10 $\geq$ 600 000 zł

1 kg B(a)P $\geq$ 1 mln zł

**koszty zlej
jakości
powietrza**

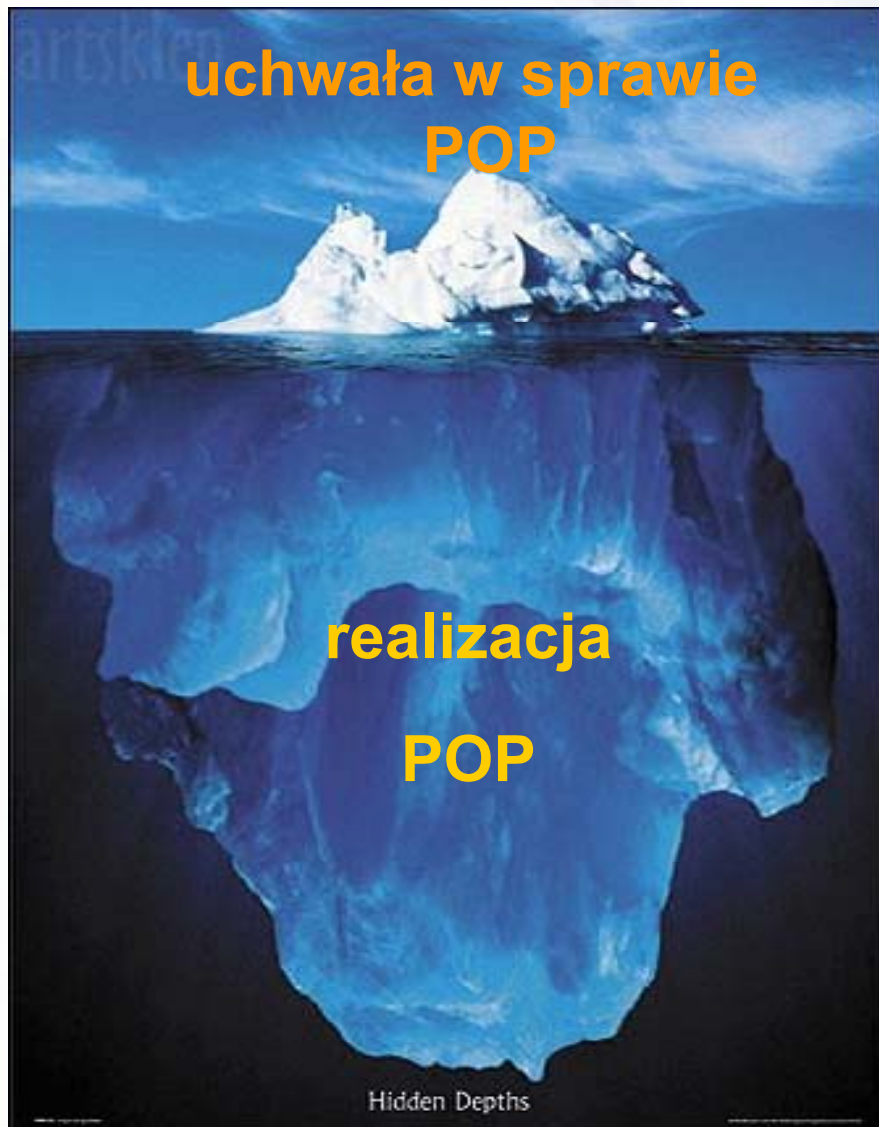
**Zniwelowane koszty
zewnętrzne
19 700 zł /Mg pyłu
PM10**

**KARY UNII
EUROPEJSKIEJ**

Góra lodowa w całej okazałości

Inteligentne rozwiązania aby chronić środowisko

Urząd
Marszałkowski

- dokument POP

Sejmik
Województwa

- uchwała w sprawie POP

realizacja POP

- Urząd Miasta i Gminy
- Starostwo powiatowe